

В НАУКОВИХ КОЛАХ

РОМАН РОГАТИНСЬКИЙ

(До 50-річчя від дня народження)

2 січня 2005 року виповнилося п'ятдесят років відомому вченому, докторові технічних наук, професору Рогатинському Роману Михайловичу.

Роман Рогатинський народився в с. В.Березовиця Тернопільського району Тернопільської області. Після закінчення в 1976 році Тернопільського філіалу Львівського політехнічного інституту (ТФЛПІ) за спеціальністю 0501 "Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти" працював інженером-технологом на заводі "Автоагрегатів" м.Гродно. Після служби в армії з 1977 року працює інженером-технологом на Тернопільському комбайновому заводі, а з 1979 року - старшим інженером НДС ТФЛПІ. Упродовж 1979–2000 рр. працює завідувачем лабораторії кафедри "Технологія машинобудування", старшим інженером, асистентом, старшим викладачем, доцентом, професором цієї ж кафедри.

У 1993 році захистив кандидатську дисертацію "Основи оптимального проектування гвинтових конвеєрів сільськогосподарських машин".

У 1997 році захистив докторську дисертацію "Механіко-технологічні основи взаємодії шнекових робочих органів з сировиною сільськогосподарського виробництва".

З 2000 року - завідувач кафедри економіки виробничої діяльності Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя.

У 1996 році йому присвоєно вчене звання доцента кафедри технології машинобудування, а у 2002 році - вчене звання професора кафедри економіки виробничої діяльності Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя.

У монографії "Винтовые подающие механизмы сельскохозяйственных машин" (видавництво "Вища школа", 1989 р.), яка була першою науковою монографією із гвинтових подаючих механізмів, розглянуто нові конструкції гнучких шнекових транспортерів для механізації переміщення сипучих матеріалів криволінійними траєкторіями. Викладено теорію, методику розрахунку і проектування, оптимізацію і технологію виготовлення гвинтових подаючих пристроїв.

У другій монографії "Механізми з гвинтовими пристроями" (видавництво "Світ", 1993 р.), яка була опублікована українською мовою, розглянуто питання проектування поверхонь гвинтових конвеєрів, рухи

потоків вантажу, вибір швидкісного режиму транспортування, технологічні основи гвинтового прокатування стрічок, кінематичного розрахунку процесу прокатування та енергосилових параметрів.

Останнім часом вчений на замовлення Міністерства освіти і науки України працює над новою науковою темою "Розробка теорії та дослідження транспортно-технологічних та перевантажувальних систем з розділеними потоками".

Професор Роман Рогатинський – співавтор 3 монографій, близько 145 наукових праць, в т.ч. 65 авторських свідоцтв та деклараційних патентів на винаходи, виступав з доповідями на 50 наукових конференцій, в т.ч. 28 міжнародних. Під його керівництвом підготовлено 2 кандидати технічних наук, є керівником 3 аспірантів та 1 здобувача.

Читає лекції з дисциплін "Мікроекономіка" та "Техніко-економічне обґрунтування інженерних рішень" (для спеціальності 7.090215 - машини та обладнання сільськогосподарського виробництва), керує дипломними проектами за спеціальністю "Менеджмент організацій", консультант економічних розділів з технічних спеціальностей, член ДЕК.

Ювіляр гармонійно поєднує плідну науково-педагогічну роботу з науково-організаційною діяльністю.

Роман Рогатинський є членом Вченої ради університету, заступником голови науково-технічної ради, членом редколегії "Вісник ТДТУ", заступником голови спеціалізованої ради з захисту докторських дисертацій Д 58.052.02 при ТДТУ імені Івана Пулюя, членом спеціалізованої ради з захисту докторських дисертацій Д 266.056.08 при КНУБА (м. Київ), членом експертної ради з галузевого машинобудування ВАК України, тощо.

Редколегія та редакція журналу щиро вітають Романа Михайловича Рогатинського з ювілеєм і бажають йому здоров'я, наснаги та творчого довголіття на благо науки та України.

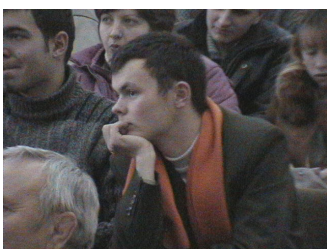
СВЯТКОВА АКАДЕМІЯ, ПРИСВЯЧЕНА 160-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ІВАНА ПУЛЮЯ

2 лютого 2005 року з нагоди 160-річчя від дня народження славетного українського вченого, громадського діяча, нашого земляка професора Івана Пулюя в Тернопільському державному технічному університеті, який носить ім'я видатного науковця, проведено Святкову академію.

Народився Іван Пулюй 2 лютого 1845 року в містечку Гримайлові. В 1865 році з відзнакою закінчив Тернопільську класичну гімназію. Протягом 1865-1872 років навчався на теологічному та філософському факультетах Віденського університету. У 1876 році захистив дисертацію про залежність внутрішнього тиску газів від температури та здобув ступінь доктора натурфілософії Страсбурзького університету. У 1884 році на запрошення Міністерства освіти Австро-Угорщини Іван Пулюй займає посаду професора експериментальної і технічної фізики Німецької вищої технічної школи у Празі, у якій у різні періоди 1884-1916 років працює завідувачем кафедри, деканом та ректором.

Іван Пулюй - видатний фізик-електротехнік, який стояв біля витоків одного із найвизначніших досягнень людства - відкриття "X"-променів. Об'єктом його уваги були також проблеми молекулярної фізики, дослідження властивостей та природи катодних променів. Велика заслуга Івана Пулюя полягає у створенні першої в Європі електростанції, що працювала на змінному струмі. Ним опубліковано десятки статей і брошур, всього понад 50 наукових праць.

Іван Пулюй - визнаний перекладач книг Біблії. У 1903 році стараннями Пулюя вийшов у світ повний переклад Біблії, виконаний ним спільно з П. Кулішем та І. Нечуєм-Левицьким. Широко відома активна позиція Івана Пулюя щодо захисту прав українського народу, його політичних свобод, рідної мови, велика організаційна робота на культурно-просвітницькій ниві.

Святкова академія, присвячена 160-річчю від дня народження Івана Пулюя, розпочалася з благословення віце-ректора Тернопільської духовної семінарії, отця-доктора Михайла Пастуха. До викладачів, студентства та гостей з вітальним словом звернулися ректор університету професор Олег Шаблій, заступник Тернопільського міського голови з гуманітарних питань Олег Марушій, начальник Тернопільського управління освіти і науки Зеновій Личук, керівник обласної прес-служби, журналіст і поет Михайло Ониськів, депутат Тернопільської обласної ради, голова громадського всеукраїнського об'єднання "Просвіта" м. Тернополя Дарія Чубата, голова селищної ради м. Гримайлів Ольга Чабан.

У науковій доповіді віце-президента Українського фізичного товариства д.ф.-м.н., професора Василя Шендеровського на тему "Гордість української нації – подвижник Іван Пулюй" відзначено, що активна наукова, громадська, публіцистична та перекладацька діяльність Івана Пулюя дозволила йому стати найяскравішою постаттю культурно-політичного життя України кінця XIX - початку XX століть. Пояснення природи катодних та X-променів, дослідження кінетичної теорії газів, переклад на українську мову Святого письма далеко не повний перелік здобутків, що дозволяють віднести Івана Пулюя до світової наукової еліти поряд з іменами Альберта Ейнштейна, Августа Кундта, Ніколи Тесли. Доповідач відзначив, що за останні десять років в Україні вийшло чимало видань, що відроджують ім'я Івана Пулюя. Серед них повне видання праць видатного вченого та книги Р. Гайди, Р. Пляцка, В. Козирського, М. Медюха, С. Нагорняка, в яких досліджено багатогранний талант і наукову спадщину Івана Пулюя.

К.і.н., доцент кафедри фізики Олександр Рокіцький у своїй доповіді на тему "Професор Іван Пулюй як науковець" проаналізував науковий шлях видатного фізика від Тернопільської гімназії до лабораторій світових наукових центрів того часу у Відні, Страсбурзі та Празі. Доповідач, який першим отримав кандидатську ступінь за дослідження наукової і культурної спадщини Івана Пулюя, зауважив, що вченому належить першість встановлення здатності X-променів іонізувати газ, дослідження їхнього просторового розподілу, пояснення природи та мікроскопічного механізму їх утворення.

У доповіді к.т.н., керівника наукової лабораторії математичного моделювання процесів наномасопереносу, доцента Михайла Петрика на тему "Іван Пулюй і українська національна ідея" на прикладі наукової та громадсько-патріотичної діяльності Івана Пулюя показано необхідність створення в Україні університетів європейського рівня, головною рушійною силою яких є наукові дослідження.

Ім'я вченого світової слави Івана Пулюя назавжди повертається із забуття як символ інтелектуальної могутності українського народу, як орієнтир майбутніх звершень нашої держави.

В. Лазарюк